

DE
MILITAIRE SPECTATOR;

TJDSCHRIFT VOOR HET
NEDERLANDSCHE LEGER.

TWEEDE SERIE, VIJFDE DEEL.

Te B R E D A,
B J B R O E S E & C O M P.
1853.

51645.

DE
MILITAIRE SPECTATOR.

TIJDSCHRIFT

VOOR HET

NEDERLANDSCHE LEGER.

MOTTO'S

AAN HET HOOFD VAN ELK NOMMER VAN HET VIJFDE DEEL, TWEDE SERIE,
GEPLAATST.

- I. . . . , eer ge in uw benaauwde palen.
O thans gelukkig Nederland!
Den overvloed mogt in zien halen,
Geleid door vrijheids wakke hand;
Moest eerst de dood van duizend helden,
Bescherms uwer lage velden,
Uw land bedekken met hun bloed.
.....
enz.
Vernieuw, o kunstrei dezer landen,
Vernieuw met onvermoeide handen
De Erekroon door hen verdiend!
O. Z. v. HAWEN gevolgd.
- II. Was glänzt ist für den Augenblick geboren;
Das Aechte bleibt der Nachtwelt unverloren.
GOETHE.
- III. Der Werth einer Stellung beruht vorzüglich auf den Bewegungen
und Operationen die sich auf sie gründen lassen.
VALENTINI.
- IV. Établissez de dignes chefs, leurs inférieurs seront bientôt
dignes d'eux, et chaque chose deviendra d'elle-même ce
qu'elle doit être.
DE WEISS.
- V. Un général, à qui le Souverain a confié ses troupes, doit agir
par lui-même, et la confiance que ce Souverain a mis dans
le mérite de ce Général, l'autorise à faire tout d'après ses
lumières.
FRÉDÉRIC II.
- VI. Das scheinbar Kleine, hinsichtlich vervielfältiget, führt bis-
weilen zu Resultaten die das vermeintlich Grosse aufwiegen.
R. V. L.
- VII. Nur durch Betrachtung erhabener Gegenstände kan der Geist
gestärkt, und die in uns liegende Kraft erhöht werden.
Der Krieg für wahre Krieger.
- VIII. La théorie est le pied droit, et l'expérience le pied gauche,
il faut avoir les deux pieds pour marcher.
- IX. Les généraux peu expérimentés veulent conserver tout; ceux
qui sont sages n'envisagent que le point capital, ils cherchent
à parer les grands coups, et souffrent patiemment un petit
mal pour éviter de grands maux.
FRÉDÉRIC II, *Roi de Prusse.*
- X. Le courage le plus impétueux ne peut manquer de suc-
comber, s'il n'est secondé par de bonnes méthodes de guerre.
CHAMBRAY.
- XI. Il est sûr, que plus on appropriera au caractère d'un peuple
sa manière de combattre, plus on lui donnera une force
indépendante de l'art même, et les autres peuples pourront
d'autant moins l'égaliser.
FOLARD.
- XII. De grond van alle deugd is, 't Vaderland te minnen;
.....
De zucht, die alles drijft, baart straks een groots gevoel;
Dat gloeit tot heldenvuur, en elk, hoe laag in schijn,
Wordt nuttig voor den staat, zoedra hij 't wenscht te zijn.
SIMON STUIJ.

R E G I S T E R

VAN DEN INHOUD DES VIJFDEN DEELS, TWEDE SERIE VAN DEN MILITAIRE-SPECTATOR.

A.

Adelborsten (Opleiding der). Zie <i>Opleiding</i> .	
————— Tegenschrift. Zie <i>Opleiding</i> .	
Afrigten (Over het) van Engelsche ras- (heel- of halfbloed-) paarden tot kavallerie- paarden.	Blz. 302.
Akademie voor de Zee- en Landmagt (De verandering in het Hoofdpersoneel van de Koninklijke).	» 471.
Antwerpen (Over het in Aandenken houden der roemrijke verdediging van de Citadel van) in December 1832.	» 375.
Archief voor Nederlandsche krijgsgeschiedenis.	Blz. 18, 59, 167, 371, 520, 562.
Artillerie (Proeven).	Blz. 94, 209, 263.
————— (Organisatie van het wapen der).	Blz. 131.
————— (Instructie voor den Inspecteur van het wapen der).	» 491.
————— (Statistiek betreffende het wapen der).	» 383.
Artilleriewezen (Over de vorderingen van het) in en voor vestingen.	» 491.

B.

Beeldengalerij (Eene) voor beroemde mannen uit de Land- en Zeemagt.	Blz.	31.
Belgie's verdedigingswezen, voornamelijk beschouwd in betrekking tot den inval eener Fransche legermagt.	Blz.	403, 433.
Belooning der verdedigers van Antwerpens citadel.	Blz.	432.
Biographie. De Generaal-Majoor L. J. DE PETIT. Zie <i>Petit</i> .		

BOEKÁANKONDIGINGEN en BOEKBEORDEELINGEN.

HANDBOEK VOOR DE ONDEROFFICIEREN EN KORPORAALS DER INFANTERIE, door N. VAN WILLES.	Blz.	47.
INSPECTIE OVER DE ZES JAREN TE PAARD VAN DEN GEWEZEN VRIJWILLIGEN DRAGONDER P. DEKKER JR., door een gepasporteerd Onderofficier der Cavalerie.	»	173.
DURAT-LASALLE. Du Généralat.	»	327.
HET NEDERLANDSCH OOST-ÍNDISCH LEGER TER WESTKUST VAN SUMATRA (1849—1845), door H. M. LANGE, edz.	»	332.
VELDTOGT VAN HET FRANSCH-AFRIKAANSCH LEGER TEGEN KLEIN-KABILIE IN DE EERSTE HELFT VAN 1851, door G. P. BOOMS, edz.	»	335.
Plans, coupes et élévations d'une caserne pour trois bataillons d'infanterie, construite par l'Administration Communaie de Bruxelles, etc.	»	379.
HANDLEIDING TOT DE BEOEFENING DER GEOLOGIE, MET INBEGRIJ DER PALEONTOLOGIE; naar het Hoogduitsch van D ^r . R. KNER, edz.	»	381.
NOODZAKELIJK HANDWOORDENBOEK DER NEDERDUITSCH EN LAAG-MALEISCHE TAAL, door P. P. ROORDA VAN EIJSINGA, edz.	»	479.
BEKNOPT E HANDLEIDING TOT DE WERKADIGE MEETKUNST, door C. M. H. PEL, edz.	»	479.
APPLICATION DE L'ÉLECTRICITÉ, à la mesure de la vitesse des projectiles, par NAVEZ, etc.	»	480.
HET LEVEN EN KARAKTER VAN J. B. GRAAF DU MONCEAU, door Jonkheer J. W. VAN SIJPESTEIN.	»	565.
LES HOLLANDAIS AU BRÉSIL, NOTICE HISTORIQUE SUR LES PAYS-BAS AU XVII ^e SIÈCLE, par P. M. NETSCHER.	»	568.
Bondsleger (sterkte en wapenverhouding van het Duitsche).	»	96.
BREDERODE (Verzoek om bevordering van den Graaf VAN SOLMS).	»	21.
———— (Verzoek om het Veldmaarschalk-amt).	»	562.
Brief aan de Redactie van den <i>Militaire-Spectator</i>	»	287.

D.

Degen- en Sabelklingen (iets over de deugd van).	Blz.	27.
--	------	-----

F.

FAMARS (De Heer van) verzoek om avancement.	Blz.	20.
---	------	-----

G.

Geschiedenis van het Koninklijke Hollandsche leger. 1806—1810 (Bijdrage tot de). <i>Zie Hollandsche leger.</i>	
Getrokken kanons (Proeven met).	Blz. 94.
Granaat-kanons (Proeven omtrent de werking en krachtsinspanning der) van 80 en 60 w , in het voorjaar van 1833 genomen.	Blz. 263, 317.
Grenadiers; Jagers; Tirailleurs; Scherpschutters.	Blz. 121, 217.

H.

Hollandsche leger. 1806—1810 (Bijdrage tot de Geschiedenis van het Koninklijke). Blz.	65.
---	-----

I.

Jagers (vergelijkend overzicht van de schietoefeningen der Fransche en Nederlandsche). Blz.	93.
Jagers; (Grenadiers;) Tirailleurs; Scherpschutters. <i>Zie Grenadiers.</i>	
Java (Gedenkwaardige tafereelen uit den oorlog op) van 1825—1830.	Blz. 1, 359.
	» 97, 385.
	» 145, 445.
	» 193, 482.
	» 241, 529.
	» 289.
Infanterie (Organisatie van het wapen der).	Blz. 178.
————— (Oefening der ligte).	» 457.
Inspectiën der groote Kavallerie-Afdeelingen (Iets over de).	» 463.

K.

Kanons (Proeven met getrokken). <i>Zie Getrokken.</i>	
Kanon (Verslag nopens een, in 1828, naar Indië gezonden kort metalen) van 2 w , met zijn affuit.	Blz. 453.
Kavalleriecorps (Iets over de oefeningen van een).	» 418.
Kavallerie-Afdeelingen (Iets over de inspectiën der groote). <i>Zie Inspectiën.</i>	
KEERWEER (PIETER).	» 63.
KEYE (WILLEM).	» 63.
Komeet-kogels (De).	» 22.
Krijgsgebeurtenissen in het koninkrijk Napels, 1848—1849. <i>Zie Napels.</i>	
Krijgs geschiedenis van 1629 (Bijdrage tot de).	» 373.
————— 1672 (Bijdrage tot de). Strijdkrachten van LOUWIJK XIV.	» 520.

L.

Leger (Sterkte van het) na den vrede van Munster. 1648—1752. . . . . Blz. 371.

M.

Maréchaussée (Briefwisseling). . . . . Blz. 144.
 Marine-Akademie (Reglement voor het bestuur van de) te Anapolis in Noord-
 Amerika. . . . . » 34.
 Massa-Taktiek (Over de). Zie *Taktiek*.

N.

Napels (Verslag der krijgsgeschiedtenissen in het koninkrijk), gedurende de jaren
 1848 en 1849. . . . . » 547.

O.

Oefeningen en Manoeuvres in tijd van vrede (Over het nut van de); naar het
 Hoogduitsch van HEINRICH VON BRANDT. . . . . Blz. 337.
 Oefeningen van een kavalleriekorps (iets over de). Zie *Kavalleriekorps*.
 Oefening der ligte infanterie. Zie *Infanterie*.
 Officiële stukken (Organisatie). . . . . Blz. 131, 178.
 OMBRES (DES) verzoek om avancement. . . . . Blz. 19.
 Onderzoekt alle dingen en behoudt het goede. Opleiding der Adelborsten. —
 Tegenschrift. . . . . » 287.
 Oost-Indisch leger (Stukken betrekkelijk het Nederlandsch). . . . . » 476.
 Opleiding van Officieren (De jongst genomen maatregel betrekkelijk de) bij de
 korpsen. . . . . » 169.
 Opleiding der Adelborsten. . . . . » 228.

P.

Palembang (Krijgsverrigtingen in). . . . . Blz. 90.
 Pamangkat (Nog iets over het gevecht bij), 21 November 1850. . . . . » 129.
 PETIT (Biographie van den Generaal-Majoor L. J. DE). . . . . » 428.
 Piemontesche (Het) leger na den veldtogt van 1848. . . . . » 313.
 Plaatsvervanging in Duitschland. . . . . » 94.

REGISTER.

v

Proeven met getrokken kanons. *Zie Getrokken.*

— (Verslag der) met het tot kaliber van 16 R steen uitgeoorde metalen kanon van 30 R . . . . . Blz. 209.

— omtrent de werking en krachtuitoefening der granaatkanons van 80 en 60 R , in het voorjaar van 1833 genomen. *Zie Granaatkanon.*

Puntkogels. *Zie Verlengde projectilen.*

R.

Ruiterjaangelegenheden. . . . . Blz. 89, 177.

Rijschool (Nog iets over de). . . . . Blz. 425.

RUDSWIJK (JAN VAN). . . . . » 62.

S.

Sabelklingen (iets over de deugd van degen en). *Zie Degen.*

Schaatsenrijders gebezigd ter verdediging van het land. . . . . Blz. 59.

Scherpschutters; (Grenadiers; Jagers; Tirailleurs). *Zie Grenadiers.*

Schietoefeningen, enz. (Kritiek op het voorschrift omtrent de). . . . . » 284.

Statistiek (Wapen der artillerie). . . . . Blz. 383, 431.

— (Oost-Indisch leger). . . . . Blz. 477.

TELLINGWERFF (Brieven over de reductie der militie, in 1649). . . . . » 563.

T.

Taktiek (Over de Massa-). . . . . Blz. 49.

Tirailleurs; (Grenadiers; Jagers;) Scherpschutters. *Zie Grenadiers.*

Tirailieren (Kritiek op het voorschrift op het). . . . . » 282.

Traktementen (Koninklijk Besluit betrekkelijk onderscheidene). . . . . » 143.

V.

Vaandels (Over het versieren der) van de korpsen die in 1832 een deel uitmaakten

van de bezetting der Citadel van Antwerpen. . . . . Blz. 288, 375.

Vaartuigen (Krijgsondernemingen in ligte). . . . . Blz. 60.

Vaeranderingen (De jongste) bij het leger. . . . . » 130.

Vaerdedigingsstelsel (Het) van ons land. . . . . Blz. 472, 507, 558.

Vaerlengde projectielen (iets over de nieuwe). . . . . Blz. 461, 259, 309, 396, 466, 514.

Vaer slag nopens een, in 1828, naar Indië gezonden kort metalen kanon van 2 R ,

met zijn affuit. *Zie Kanon.*

L.

Leger (Sterkte van het) na den vrede van Munster. 1648—1752. . . . . Blz. 371

M.

Maréchaussée (Briefwisseling). . . . . Blz. 444
 Marine-Akademie (Reglement voor het bestuur van de) te Anapolis in Noord-
 Amerika. . . . . » 34
 Massa-Taktiek (Over de). Zie *Taktiek*.

N.

Napels (Verslag der krijgsgesbeurtenissen in het koninkrijk), gedurende de jaren
 1848 en 1849. . . . . » 547.

O.

Oefeningen en Manoeuvres in tijd van vrede (Over het nut van de); naar het
 Hoogduitsch van HEINRICH VON BRANDT. . . . . Blz. 337.
 Oefeningen van een kavalleriekorps (iets over de). Zie *Kavalleriekorps*.
 Oefening der ligte infanterie. Zie *Infanterie*.
 Officiële stukken (Organisatie). . . . . Blz. 434, 478.
 OMBRES (DES) verzoek om avancement. . . . . Blz. 49.
 Onderzoekt alle dingen en behoudt het goede. Opleiding der Adelborsten. —
 Tegenschrift. . . . . » 287.
 Oost-Indisch leger (Stukken betrekkelijk het Nederlandsch). . . . . » 476.
 Opleiding van Officieren (De jongst genomen maatregel betrekkelijk de) bij de
 korpsen. . . . . » 469.
 Opleiding der Adelborsten. . . . . » 228.

P.

Palembang (Krijgsverrigtingen in). . . . . Blz. 90.
 Pamangkat (Nog iets over het gevecht bij), 21 November 1850. . . . . » 429.
 PETIT (Biographie van den Generaal-Majoor L. J. DE). . . . . » 428.
 Piemontesche (Het) leger na den veldtogt van 1848. . . . . » 313.
 Plaatsvervang in Duitschland. . . . . » 94.

REGISTER.

v

- Proeven met getrokken kanons. *Zie Getrokken.*
 ——— (Verslag der) met het tot kaliber van 16 R steen uitgeboorde metalen
 kanon van 30 R . . . . . Blz. 209.
 ——— omtrent de werking en krachtuitoefening der granaatkanons van 80 en
 60 R , in het voorjaar van 1833 genomen. *Zie Granaatkanon.*
 Puntkogels. *Zie Verlengde projectilen.*

R.

- Ruiterijaangelegenheden. . . . . Blz. 89, 177.
 Rijschool (Nog iets over de). . . . . Blz. 425.
 RIJSWIJK (JAN VAN). . . . . " 62.

S.

- Sabelklingen (iets over de deugd van degen en). *Zie Degen.*
 Schaatsenrijders gebezigt ter verdediging van het land. . . . . Blz. 59.
 Scherpshutters; (Grenadiers; Jagers; Tirailleurs). *Zie Grenadiers.*
 Schietoefeningen, enz. (Kritiek op het voorschrift omtrent de). . . . . " 284.
 Statistiek (Wapen der artillerie). . . . . Blz. 383, 431.
 ——— (Oost-Indisch leger). . . . . Blz. 477.
 STELLINGWERFF (Brieven over de reductie der militie, in 1649). . . . . " 563.

T.

- Taktiek (Over de Massa-). . . . . Blz. 49.
 Tirailleurs; (Grenadiers; Jagers;) Scherpshutters. *Zie Grenadiers.*
 Tiraileren (Kritiek op het voorschrift op het). . . . . " 282.
 Traktementen (Koninklijk Besluit betrekkelijk onderscheidene). . . . . " 443.

V.

- Vaandels (Over het versieren der) van de korpsen die in 1832 een deel uitmaakten
 van de bezetting der Citadel van Antwerpen. . . . . Blz. 288, 375.
 Vaartuigen (Krijgsondernemingen in ligte). . . . . Blz. 60.
 Veranderingen (De jongste) bij het leger. . . . . " 130.
 Verdedigingsstelsel (Het) van ons land. . . . . Blz. 472, 507, 538.
 Verlengde projectielen (iets over de nieuwe). . . . . Blz. 464, 259, 309, 396, 466, 514.
 Verslag nopens een, in 1828, naar Indië gezonden kort metalen kanon van 2 R ,
 met zijn affuit. *Zie Kanon.*

Verslag der krijgsgebeurtenissen in het koninkrijk Napels, gedurende de jaren 1848 en 1849. Zie <i>Napels</i> .	
Verscheidenheden.	Blz. 92, 288.
Vrijwilligers (iets over het onder de wapenen doen blijven van).	Blz. 424.

W.

Wagendiensten tijdens den Spaanschen successie-oorlog.	Blz. 167.
Woerden (Het gevecht bij) op den 12 ^{den} October 1672.	» 113.
——— (Nog iets over het gevecht bij) op den 12 ^{den} October 1672.	» 222.
WJCK (De Generaal-Majoor CAREL Jonkheer VAN DER).	» 70.